

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖLLE

Asia: TEM/1557/00.04.01/2015

Lausunto koskee hallituksen esitystä työsopimuslain muuttamisesta, erityisesti esityksen kohtaa 1), jossa tavoitellaan, että määräaikainen työsopimus voitaisiin tehdä vuoden aikana enintään kolmesti ilman perusteltua syytä, jos työntekijä ei ole edeltäneen kahden vuoden aikana ollut työsuhteessa kyseiseen työnantajaan (ns. työllistämissopimus). Työllistämissopimusten yhteenlaskettu kokonaiskesto ei saisi ylittää yhtä vuotta. Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Temeltä ei ole pyydetty asiasta lausuntoa, mutta koska asia koskee läheisesti liiton jäsenkuntaa, toivomme, että huomioitte välittämämme kommentit.

Suomen suurimmalla luovien alojen järjestöllä, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Temellä, on yli 4800 jäsentä. Heistä puolet on freelancereita ja itsensä työllistäjiä esittävien taiteiden aloilla (elokuva-, teatteri-, ooppera-, tanssi-, sirkus-, tv- ja av-alat). Teme pelkää, että mahdollisuus solmia määräaikainen työsuhde perusteetta heikentää entisestään freelancereina toimivien jäsentemme mahdollisuuksia vakaaseen työelämään ja tarjoaa tarpeettoman ”kevyesti” toimivan toimeksiantajan/työntekijän työkalupakkiin uuden helpon välineen. Luovan alan freelancerit toivovat työelämäänsä lisää tolkkua. Tämä esitys saattaa viedä kehitystä kuitenkin aivan väärään suuntaan.

Nykytilan arviointi –osuudessa on tilastotietoa määräaikaisista työsopimuksista. Siellä todetaan, että sektoreittain määräaikaisia on eniten taide-, viihde- ja virkistystoiminnassa (29,2 %). Lisäksi todetaan, että valtaosa määräaikaisista on nuoria. Samassa osuudessa analysoidaan määräaikaisten työsopimusten todettuja hyviä ja huonoja puolia: ”Ongelmina havaittiin määräaikaisten pysyviä työsuhteita alhaisempi palkkaus, suurempi määrä työhön kohdistuvia uhkia, vähäisempi määrä työnantajan kustantamaa koulutusta ja heikommat vaikutusmahdollisuudet työn sisällöllisiin piirteisiin.” Myönteisinä puolina mainittiin vain määräaikaisten kokemus työn alhaisesta fyysisestä rasittavuudesta ja hyvät mahdollisuudet avoimilla työmarkkinoilla.

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset –osiossa kerrotaan esityksen tavoitteeksi pyrkimys alentaa pienten ja keskisuurten yritysten kynnystä palkata uusia työntekijöitä. Tavoitteen osalta hieman epäloogisesti selostetaan, miten hyvin voimassaoleva työsopimuslaki tätä tavoitetta tukee: nykyisen lain mukaan työnantaja voi palkata työntekijän määräaikaiseen työsuhteeseen mm., jos määräaikaisuuden perusteena on työnantajan toiminnan aloittamisesta johtuva kysynnän vakiintumattomuus. Palkkaamisen osoittautuessa kannattamattomaksi, työnantajalla on mahdollisuus lomauttaa tai irtisanoa työntekijä.

Temen on vaikea hahmottaa, mihin uutta kevennettyä määräaikaista työsopimusta tarvitaan. On huolestuttavaa, mikäli syy olisi se, että työnantajien työelämän pelisääntöjen osaamisessa olisi niin suuria puutteita, että avuksi tarvitaan aivan uudenlaisia helpotuksia. Esityksen perusteluista tulee tällainen vaikutelma. Lisäksi kun työurien pidentäminen on tärkeä yhteiskunnallinen tavoite, on vaikea uskoa sen toteutumisen helpottuvan, mikäli työntekijän epävarmuuksia ja pelkoja vahvistetaan. Työnantajan ja työntekijän keskinäinen luottamus, yhteispelejä, jossa yhdessä pyritään asetettuihin tavoitteisiin, ollaan motivoituneita, työpaikan työhyvinvointi - niitä kannattaisi tavoitella. Niiden kautta myös tehdään tulosta ja ollaan innovatiivisia, mitä esimerkiksi marraskuussa 2015 lausunnoille lähetetyllä yritysten kilpailukykyä kohentavalla lakipaketilla keskeisesti tavoitellaan.

Määräaikaisten työllistämissopimusten perustelujen lopuksi todetaan, että on pidettävä huolta siitä, että uuteen sääntelyyn ei sisälly väärinkäytöksiä. Teme toivoo, että mikäli työsopimuslakia muutetaan esityksen mukaisesti, seurataan aktiivisesti, miten uutta säännöstä käytännössä sovelletaan.

Helsingissä 11.2.2016

Parhain terveisin,

Karola Baran
Toiminnanjohtaja
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme